

Minna Tuulas, Kultuuride Muuseum, Helsingi:

Muuseumipedagoogika Kultuuride Muuseumis – pedagoogi roll muuseumis ja näituste korraldamisel

1. Kultuuride muuseumi põhiülesanne

Uurida ja tutvustada maailma rahvaid ja kultuure ning säilitada nende kultuuripärandit. Pakkuda alternatiivseid viise maailma nähtuste käsitlemiseks ja läbi selle arendada inimeste haritust, arusaama erinevustest ja sallivust.

2. Näiteid Kultuuride Muuseumi varasematest muuseumipedagoogilistest pakkumistest

Ehete töötuba: Veebruaris 2001, 5.-6. klassi õpilastele. Juhendajaks Eesti ehtekunstnik **Kärt Summatavet** ja kaks **Tarbekunsti kõrgkooli** üliõpilast. Oli seotud ehete näitusega, kus olid väljas Summataveti emailkaunistustega sõled ja eesti ehteid muuseumi oma kogudest.

Külastaja võis jälgida, kuidas ehteid tehakse ja valmistada ise endale ehe. Tarbekunsti kõrgkoolist saadi töölaud koos kõigi vajalike tööriistadega. Kalevala Korust saadi vajalik materjal ehete valmistamiseks. Töömeetodid: graveerimine, jootmine, vermimine, lihvimine, metallplaadist lõikamine.

Ekspeditsioonil käija teed – näidend: Veebruaris-märtsis 2003, algklasside õpilastele. Näidendi tegevus toimus Siberis. Feeniks Teatri ja teatrikõrgkooli tudengite koostöö tulemus. Osades Stadia lavastajaeriala tudengid. Tudengid tegid ka koreograafia ja kostüümid. Töötoad: rühmadele Ekspeditsioon/ Karujaht/ Hääbunud rahvus/ Rituaal.

Villa töötuba: Novembris 2005, algklasside ja põhikooli õpilastele. Õpiti käsitlema villa mitmel erineval viisil. Sissejuhatuseks tutvuti muuseumi püsinäitusel olevate eri rahvaste traditsiooniliste villast tehtud käsitöoesemetega. Tehti vildist mobiiltelefonikotikesi, punuti ja kooti villanõore, kooti varrastega randmepaelu, kaeluseid ja käekotte. Tikiti ornamente, millel on algselt olnud kaitsev tähendus.

3. Kuidas püsinäituse „Kaugelt toodud“ tegemise käigus pöörati tähelepanu pedagoogilisele kasutusvõimalusele?

Ärakasutamine õppetöös, erinevates õppeainetes. Soome ajaloo eri perioodid. Õppematerjal võrgus (sissejuhatus, taustamaterjal, ülesanded, töötoa soovitus). Vaata lisa! Teematilised ekskursioonid õpilastele: Soome ja suurriigid/ Kaubandus ja mereteed/ Religioonid/ Soome-ugri keeled ja rahvad/ Käsitöö.

4. Kultuuride Muuseumi muuseumipedagoogiline pakkumine 2006. a.

Näitused: Püsinäitus Kaugelt toodud; Pilte Lapimaalt kuni 5.3.2006 ; Jäljed viivad Indiasse 2.3.2006-4.2.2007; Kohtumispaigaks Kongo 9.5.-10.10.2006.

Ekskursioonid: Üldekskursioonid; Teematilised ekskursioonid; Eriekskursioonid koolilastele: marid (püsinäitus), komid (püsinäitus), India (Jäljed viivad Indiasse); Muinasjututee – ekskursioon lasteaija ja algklasside lastele (püsinäitus).

Muinasjutuminutid: Neljatuule müts 'lapi rahvariiete müts' (näitus Pilte Lapimaalt), Mammutite teel (püsinäituse Alaska osa), Tõuguteater: Siiditõugu lugu (püsinäitus).

Töötoad, õpilasprojektid: Puuvilla ja lina töötuba, Luuletus sinu mõtetest – luuletöötuba, Kaks sammu Indiasse –klassiekskursioonipakett, Bollywood – õpilasnäidend (kostüümi- ja ehtetöötuba).

Draamanäidend (püsinäitus)

Soome Instituudi kodulehekülg : www.finst.ee

Harju 1, 10146 Tallinn, tel (+372) 6313 917, fax 6313 952

Vanemuise 19, 51014 Tartu, Eesti, tel (+372) 7427 319, fax 7427 097

Retked muuseumis (ülesanded): Kadunud vaasi metsastamine (püsinäitus), Imestama panev India (näitus Jäljed viivad Indiasse).

Seminarid ja teemapäevad: 25.3. Puuvill ja lina. 18.3. Indiasse!

Tugikoolitegevus

5. Tähelepanupööramine eri vanusegruppidele ja erirühmadele

- Materjalid ja ekskursioonid nägemispuudega inimestele
- Aistitav materjal: Muinasjututee, Jäljed viivad Indiasse.
- Viipekeelsed ekskursioonid
- Ekskursioonid ja töötoad vanuritele

6. Õppimisprotsess muuseumis

Erinevate õppimisviiside arvessevõtmine;
nägemine/ kuulamine/ ise tegemine ja kogedes õppimine

Konstruktivism: Eesmärgiks on aktiivne õppija, kes konstrueerib teadmisi ja organiseerib oma arusaamisi. Aktiivne õppija ei tule muuseumi otsima „õigeid vastuseid“, vaid ühendab uue info varem õpitu ja kogetuga, uurib asju iseseisvalt ja rakendab seda oma elus. Kõige lihtsam oleks pakkuda külastajatele valmis infot, aga muuseumitöö ülesanne on jätta see tegemata.

Probleemipõhine õppimine: Lähtekohaks on reaalsed probleemsituatsioonid ja nähtused. „Leitakse“ probleem. Sellele ei ole olemas valmislahendusi ega ka valmisviise lahendada see. Protsessi käigus luuakse erinevaid lahendusvõimalusi. Õppija siirdub probleemi vaatleja rollist probleemi kogeja rolli, probleemi lahendajast saab probleemilahendamise oskaja.

Pedagoogi roll, õppija roll muuseumis: Muuseumipedagoogi roll näituste korraldamisel (püsinäitused/ vahetuvad näitused). Muuseumipedagoog on tuutor, töö juhendaja. Ta aitab õpilastel areneda iseseisvateks töötajateks ja vilunuteks õpitu omandajateks. Õppija vastutab ise oma õppimise eest. Õppijal peab olema tahtmine õppida.

Kuidas äratada külastajas huvi ja tahet õppida? Õppimise vajadused saavad alguse oma elust: mõtlemisest, vestlustest, kohtumistest, elamustest. Lisanduv multikultuursus, rahvusvahelistumine, rassism, äärmuslikud usuliikumised, terrorism, hirm. Erinevuste mõistmine, sallivus, kommunikatsioonioskused.

LISA

Kultuuride Muuseumi kodulehel (vt. www.nba.fi/fi/kumu_opetus):

- A. Sissejuhatus näitusele Kaugelt toodud
B. Taustamaterjali kooliklasside kasutusse (põhikool ja gümnaasium)
1. Sissejuhatus
 2. Valgustuse ja merkantilismi aeg /Rootsi-Soome
 3. Purjelaevadega kaugetesse maadesse/ autonoomia aeg
 4. Soome juuri otsimas / rahvusromantika
 5. Ekseditsioonid ja neil käijad
 6. Misjonitöö

- C. Ülesandeid (põhikool ja gümnaasium)
1. Soome ja suurriigid
 2. Kaubandus ja mereteed
 3. Religioonid
 4. Soome-ugri keeled ja rahvad
 5. Käsitöö

- D. Teemaks: Veeteed. Taustamaterjalid ja ülesanded (alg- ja põhikool)
1. Veega seotud uskumusi
 2. Vesi ja toimetulek
 3. Veesõidukite mudelid

Kaugelt toodud / ÕPETUS

A. Sissejuhatus püsinäitusele Kaugelt toodud

Näitus iseloomustab Kultuuride Muuseumi kogude sünni laiemalt kultuuriajalooliste ja rahvusvaheliste kontaktide põhjal, rääkides, kust, millal, miks ja kelle toodud kogud on leidnud tee Soome. Kogude täiendamine on nõudnud sadade inimeste tööd maailma eri paigus, eri aegadel ja erinevate ülesannete käigus. 19. sajandi algusest on soomlastest uurimiskspeditsioonidel käijad, teadlased, misjonärid, meresõitjad, kunsti kogujad, seiklejad ja hilisemal ajal arengualase koostöö tegijad kogunud esemeid. Muuseumis moodustavad need ühtse infopanga maailma rahvustest, rääkides samal ajal Soome ajaloo eri perioodidest.

Esimeses saalis tutvustatakse näituse sissejuhatusena Soome ajaloo erinevaid teemasid:

1. Valgustuse ja merkantilismi aeg, Rootsi-Soome

Rootsi Ida-India ärikompanii; Hiina huvi Euroopas
Loodusteaduslikud uurimisreisid, Linné

2. Purjelaevadega kaugetesse maadesse

Pohjanmaa linnadele väliskaubanduse õigused, tõrvaäri
Vene-Soome vaalapüügiühing

3. Soomlased Venemaa teenistuses

Alaska Venemaa asumaa
Vene-Ameerika ärikompanii

4. Rahvusromantika

Huvi oma keele ja kultuuri vastu ning nende uurimine
Soome-ugri rahvaste keelesugulus

5. Uurimisreisid ja neil käijaid

Romantika, Orientalistika, evolutsionism, koloniaalvõim, antropoloogia teke

6. Misjonitöö

Misjoniseltside loomine ja välislahetuste käivitamine

Teemaga seonduvalt mainitakse rühm Soome isikuid, keda tutvustakse põhjalikumalt väljatõmmatavates sahtlites. Kokku on sahtlites infot 36 isiku kohta. Iga isiku juures on kaart, kus kirjas tema tegutsemispiirkond maailmas ning mingi kaasa toodud ese. Saali seintel on esitatud ajatelg, mis tutvustab vastavalt teemale olulisi sündmusi Soomest ja maailmast.

Sissejuhatava saali järel tutvustatakse oma üksustes järgmisi teemasid ja/või geograafilisi piirkondi. Igas üksuses on püütud välja tuua kolm kõikidele kultuuridele ühist seika: kollektiivsus, usk ja töötegemine.

Kongo: Kongo jõel 19. saj. lõpus ja 20. saj. alguskümnenditel töötanud soomlastest masinistide tegevus ja nende kogutud esemed piirkonna elanikelt

Mesa Verde: Gustaf Nordenskiöldi 1891.a. kaevatud anasazi-indiaanlaste arheoloogiline pärand Mesa Verdest Ameerika Ühendriikidest

Alaska: Venemaa teenistuses kindralkubernerina töötanud admiral A. Etholénini 1840. aastatel eskimotelt ja indiaanlastelt kogutud esemed.

Kesk-Aasia: Teemaks mh. tiibeti budism, šamanism, nomaadlus ja karavanikaubandus, väljas ka. C. G. E. Mannerheimi toodud arheoloogilist esemete kogu

Kiina: Soome ja Hiina välised suhted 19. sajandil.

Soome-ugri rahvad ja keeled: Teemadeks usk, pulmad ja toidumajandus

Vesi: Lastele mõeldud osa, kus tutvustatakse mh. veega seonduvaid uskumusi, ülesannete viihikus 3 teemaga seonduvat retke

Soomlastest sotsiaalanthropoloogid: Kolm Soome sotsiaalanthropoogi: Edvard Westermarck (Marokko), Gunnar Landtman (Papua-Uusi-Guinea) ja Rafael Karsten (Ecuador).

Vaata www.nba.fi/fi/kumu_opetus